

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ МАЙСТЕРНОСТІ АКТОРА (АНІМАЦІЙНИЙ ПЛАН)

Фахова профілізація «Режисура театру ляльок»

Спеціальність	026 Сценічне мистецтво	
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	
Ступінь вищої освіти	Бакалавр	
Освітньо-професійна програма	Сценічне мистецтво («Режисура драматичного театру», «Режисура театру ляльок»)	
Курс	1-2	
Семестр	1-4	
Обсяг дисципліни (години / ЄКТС)	150 годин / 5 кредитів ЄКТС	
Статус дисципліни (обов'язкова / вибіркова)	Обов'язкова	
Мова викладання	українська	
Інформація про викладача	Профіль викладача, e-mail	Шаповалова Наталія Павлівна
	Науковий ступінь, вчене/почесне звання	-
	Посада	Старша викладачка
	Профіль викладача, e-mail	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/TF/Shapovalova.pdf ORCID 0000-0001-6124-8868 nataly.shapovalov@gmail.com
Анотація	Дисципліна вивчає практичне оволодіння здобувачами вищої освіти методами майстерності актора анімаційного плану, що є складовою професійної підготовки режисерів-лялькарів для подальшого використання у своїй практичній діяльності.	
Мета дисципліни	Метою вивчення навчальної дисципліни є опанування навичок акторської майстерності акторів театру анімації, оволодіння ляльководінням, створення сценічного образу з лялькою в професійній підготовці майбутніх режисерів театру ляльок.	

<p>Програмні результати навчання</p>	<p>ПРН02. Мати концептуальні наукові та практичні знання у сфері сценічного мистецтва.</p> <p>ПРН03. Вільно спілкуватися з професійних питань державною та іноземною мовами усно і письмово.</p> <p>ПРН06. Генерувати та концептуалізувати художню ідею та твір.</p> <p>ПРН07. Обирати, аналізувати та інтерпретувати художній твір для показу (демонстрації), самостійно обирати критерії для його оцінки.</p> <p>ПРН09. Обирати оптимальні технічні та художньо-виражальні (режисерські методи, акторські техніки, сценарно-драматургічні, монтажно-композиційні, пластичнохореографічні, музичні, просторово-образотворчі) засоби відтворення креативного задуму при реалізації сценічного твору (проекту).</p> <p>ПРН10. Розуміти сценічне мистецтво як художній та соціокультурний феномен, знати специфічні відмінності художньої мови театру та перформативних мистецтв.</p> <p>ПРН11. Організовувати, планувати та провадити сценічно-постановочну діяльність.</p> <p>ПРН12. Знати основні етапи (епохи, стилі, напрямки) у розвитку театру, літератури, образотворчого мистецтва, музики, кіно; основні факти про видатних особистостей у сфері мистецтва; класифікувати види та жанри сценічного мистецтва.</p> <p>ПРН13. Самостійно ідентифікувати напрями та концепції сценічного мистецтва у контексті сучасного художнього життя.</p> <p>ПРН14. Аналізувати та оцінювати досягнення художньої культури, твори літератури та мистецтва з урахуванням історичного контексту.</p> <p>ПРН15. Знати закони психології творчості.</p> <p>ПРН16. Вміти передавати знання про сценічне мистецтво та практичний досвід фахівцям і нефахівцям.</p> <p>ПРН17. Вміти обирати адекватні засоби презентації результатів власної професійної діяльності у сфері сценічного мистецтва.</p> <p>ПРН 18. Проводити професійну діяльність у сфері сценічного мистецтва з урахуванням правових, економічних та етичних аспектів.</p> <p>ПРН 19. Вміти організовувати та керувати професійним розвитком осіб та груп, розробляти та реалізовувати творчі проекти; аналізувати проблемні ситуації й приймати обґрунтовані рішення для їх розв'язання.</p>
<p>Загальні компетентності</p>	<p>ЗК03. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК04. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК05. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>ЗК06. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.</p> <p>ЗК07. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК08. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.</p>
<p>Фахові (спеціальні) компетентності</p>	<p>СК01. Здатність генерувати задум та здійснювати розробку нової художньої ідеї та її втілення у творі сценічного мистецтва.</p> <p>СК02. Здатність до творчого сприйняття світу та його відтворення у художніх сценічних образах.</p> <p>СК03. Здатність до ефективної діяльності у колективі в процесі</p>

	<p>створення сценічного твору, керівництва роботою і / або участі у складі творчої групи в процесі його підготовки.</p> <p>СК04. Здатність до професійного опанування змістових (інформаційного, виразно-образного) рівнів сценічного твору.</p> <p>СК05. Здатність до публічної презентації результату своєї творчої (інтелектуальної) діяльності.</p> <p>СК06. Здатність до оперування специфічною системою виражальних засобів(основами сценарної та драматургічної майстерності, монтажно-композиційними та просторовообразотворчими основами музичного, образотворчого та пластичнохореографічного мислення, режисерськими методами і акторськими техніками) під час створення сценічного твору.</p> <p>СК07. Здатність до розуміння та оцінювання актуальних культурно-мистецьких процесів.</p> <p>СК08. Здатність оперувати новітніми інформаційними й цифровими технологіями в процесі реалізації художньої ідеї, осмислення та популяризації творчого продукту.</p> <p>СК09. Здатність співвідносити особисте розуміння художньої ідеї та твору із зовнішнім контекстом.</p> <p>СК10. Здатність передавати знання про сценічне мистецтво та практичний досвід фахівцям і нефахівцям.</p> <p>СК11. Здатність аналізувати твори літератури і мистецтва на основі критичного осмислення теорій, принципів, методів і понять сценічного мистецтва.</p> <p>СК12. Здатність орієнтуватися в історії різних видів мистецтва, розуміти можливості використання їх виражальних засобів при створенні синтетичного за своєю природою твору сценічного мистецтва (творчого проєкту).</p> <p>СК13. Здатність вільно орієнтуватися у напрямках, стилях, жанрах та видах сценічного мистецтва, творчій спадщині видатних майстрів.</p> <p>СК14. Здатність враховувати етичні засади професійної діяльності.</p> <p>СК15. Здатність враховувати економічні, організаційні та правові аспекти професійної діяльності.</p> <p>СК16. Здатність до критичного аналізу, оцінки та синтезу нових складних ідей у творчовиробничій сценічній діяльності.</p> <p>СК17. Здатність до спілкування з широкою професійною та науковою спільнотою та громадськістю з питань сценічного мистецтва та виробництва; до взаємодії із представниками інших творчих професій.</p>
<p>По закінченні вивчення навчальної дисципліни здобувач буде</p>	<p>знати: виразні засоби та технічні можливості театральної ляльки; сценічне спілкування; процес роботи над п'єсою за столом; надзавдання та наскрізну дію п'єси; запропоновані обставини; основний конфлікт та взаємовідносини дійових осіб; факти та події п'єси; протокол зовнішнього життя персонажу; позасценічне життя персонажу; характер та характерність персонажу.</p> <p>уміти: координувати у просторі своє тіло за ширмою; бачити, слухати та чути, спілкуватися лялькою з лялькою партнера; підпорядковувати внутрішньо обґрунтовану поведінку діючої особи режисерській мізансцені; створювати сценічний</p>

	<p>образ у рамках режисерського рішення вистави на високому рівні артистичної обдарованості та техніки акторської майстерності; працювати над словом; створювати сценічний характер персонажа на основі драматургічного матеріалу; точно виконувати колективний малюнок в масових сценах.</p>
<p>Зміст навчальної дисципліни</p>	<p style="text-align: center;"><i>I курс (1-й семестр)</i></p> <p>Тема 1. Введення у професію. Виразні засоби та технічні можливості у театрі анімації. Тема 2. «Пропедевтика рук». Практичні тренінги. Тема 3. «Театр рук», як один із видів театру анімації. Тема 4. «Сценічна дія». Практичні тренінги та етюди. Тема 5. «Сценічний образ/характер персонажу», як основний інструмент акторської майстерності. Практичні тренінги. Тема 6. Акторський етюд, як інструмент акторської майстерності. Практичні тренінги та етюди. Тема 7. Групові етюди.</p> <p style="text-align: center;"><i>I курс (2-й семестр)</i></p> <p>Тема 8. Анатомія тростинної ляльки. Тема 9. Вправи з оволодіння тростинною лялькою – основна постава, відчуття опори. Тема 10. Вправи з керування механікою торсу та голови ляльки. Тема 11. Розвиток пластичної можливості учбової тростинної ляльки. Тема 12. Індивідуальні та колективні вправи з тростинною лялькою. Тема 13. Координація темпоритму мовної дії та руху ляльки, «слово-жест». Тема 14. Оцінювання подій та реакція на дію ляльки-партнера. Тема 15. Побудова скульптурних мізансцен та пластичних діалогів в етюдах.</p> <p style="text-align: center;"><i>II курс (3-й семестр)</i></p> <p>Тема 16. Особливості рукавичної ляльки різних країн світу. Тема 17. Тренінги з рукавичною лялькою. Тема 18. Розробка партитури пластичного існування персонажа з урахуванням особливостей пластичної виразності рукавичної ляльки. Тема 19. Мовні, пластичні та темпоритмічні пристосування. Тема 20. Робота над характером та характерністю. Тема 21. Робота над словесною дією. Тема 22. Робота з рукавичною лялькою в уривках на основі драматургічного матеріалу.</p> <p style="text-align: center;"><i>II курс (4-й семестр)</i></p> <p>Тема 23. Аналіз літературного твору: тема, ідея, запропоновані обставини, наскрізна дія та надзавдання. Тема 24. Характеристика дійових осіб та їх взаємовідносини. Тема 25. Біографія, характер та досьє персонажів. Тема 26. Взаємодія персонажів. Визначення подій. Тема 27. Пошуки виразних засобів та технічних можливостей ляльки.</p>

	<p>Тема 28. Мовні, пластичні та темпоритмічні пристосування. Тема 29. Темп та ритм вистави. Тема 30. Атмосфера вистави. Тема 31. Жанр вистави.</p>
Види занять	Практичні, індивідуальні, самостійна робота
Методи навчання	словесний метод (дискусія, співбесіда); практичний метод (практичні заняття); наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій); відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні); самостійна робота (розв'язання завдань).
Форми та методи оцінювання	<p>Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-бальною шкалою та шкалою ЄКТС відповідно до Положення про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти.</p> <p>Поточний контроль (max 60 балів): виконання індивідуального творчого завдання.</p> <p>Підсумковий семестровий контроль (max 40 балів): диференційований залік</p> <p>Умовою допуску до підсумкового семестрового контролю є виконання програми навчальної дисципліни й отримання за виконання завдань поточного контролю не менше ніж 20 балів.</p> <p>Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60.</p>
Особливості та політики дисципліни	<p>Під час вивчення навчальної дисципліни викладач та здобувачі комунікують завдяки таким засобам, як група в Telegram. На першому занятті з дисципліни викладач доєднує здобувачів до груп.</p> <p>Від студентів очікується регулярне відвідування усіх видів занять згідно з розкладом.</p> <p>Порядок повторного проходження контрольних заходів та ліквідації академічної заборгованості визначено Положенням про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти.</p> <p>Необхідною вимогою під час навчання є дотримання академічної доброчесності (списування (в т.ч. і з використанням гаджетів) під час поточного та підсумкового контролю заборонено).</p> <p>В університеті панують взаємоповага, шанобливість, чесність.</p>
Рекомендовані джерела інформації	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бучма, О. (2015). <i>Новітні акторські технології сучасного театру ляльок як чинник трансформаційних процесів художньої культури</i> [Неопубл. канд. мистецтвознавства]. 2. Бучма, О. (2013). Особливості створення сценічного образу з театральними ляльками різних систем. <i>Культура України</i>, (42), 190–198. 3. Довлетова, С. (2001). Особливості роботи над інсценованим твором. <i>Актуальні проблеми музичного та</i>

	<p><i>театрального мистецтва: Мистецтвознавство, педагогіка та виконавство, Матеріали науково-методичної конференції (3), 181–185.</i></p> <p>4. Довлетова, С. (2002). До проблеми самостійної роботи студента над роллю у курсовій виставі. <i>Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти, Збірник наукових праць (8), 274–277.</i></p> <p>5. Інюточкін, О. (2011). Специфічні особливості елементів професійної техніки актора театру анімації. <i>Культура України, (33), 12–16.</i></p> <p>6. Паві, П. (2006) Словник театру. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 639 с.</p> <p>7. Рубінський, О. (2010). Методичні принципи виховання актора Харківської школи лялькарів. <i>Культура України, (30), 136–147.</i></p> <p>8. Шаповалова, Н. (2021). Монолог з лялькою як важливий етап акторської майстерності в професійній освіті акторів театру анімації. <i>Культура та інформаційне суспільство XXI століття : матеріали всеукр. наук.-теорет. конф. молодих учених, 185–186.</i></p> <p>9. Фесенко, С. (2009). <i>Основи тренінгу і техніки актора театру ляльок.</i> Харків. нац. унт мистецтв імені І. П. Котляревського, Львівський нац. ун-т імені Івана Франка.</p> <p>10. Фесенко, С. (2019) <i>Школа лялькаря: від тренінгу до образу з лялькою.</i> Харків. нац. ун-т мистецтв імені І. П. Котляревського.</p> <p>11. Фесенко, С. (2018). Особливості виховання актора-лялькаря. <i>Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти, (51), 192–208.</i></p> <p>12. Jurkowski, H. (1963). <i>Dzie je teatru lalek. Od antyku do romantyzmu.</i> Państwowy Instytut Wydawniczy.</p>
--	---

Силабус розроблено відповідно до робочої програми навчальної дисципліни «Основи майстерності актора (анімаційний план)», затвердженої науково-методичною радою Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського « 29 » серпня   20   24   р., протокол №   2 .